

Ks. Jarosław Józwik

Akademia Supraska

Jubileusz Profesor Marzanny Kuczyńskiej

Prof. dr hab. Marzanna Kuczyńska pracuje na stanowisku profesora w Instytucie Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu im Adama Mickiewicza w Poznaniu. Studiowała w latach 1982–1986 filologię słowiańską ze specjalnością bułgarystyka na Uniwersytecie Jagiellońskim. Tu też uzyskała stopnie doktora nauk humanistycznych (1994) i doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa (2005). Pracowała początkowo w Uniwersytecie Szczecińskim (Instytut Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej przekształcony w późniejszym okresie w Instytut Filologii Słowiańskiej), a następnie związała się z Uniwersytetem w Poznaniu, wpraw w filią w Kolegium Europejskim w Gnieźnie, a od 2009 do teraz z Instytutem Filologii Słowiańskiej.

Jej zainteresowania badawcze uległy sprecyzowaniu już na studiach, koncentrując się na piśmiennictwie i kulturze prawosławnej Słowiańszczyzny. Pracę magisterską oraz rozprawę doktorską pisała pod kierunkiem znanego polskiego mediewisty prof. Aleksandra Naumowa, stając się ważną postacią uformowanej przez niego szkoły badań prawosławnej tradycji literackiej w cyrylicy w zbiorach Polski. Obecnie działalność naukową dzieli na dwie główne specjalności: mediewistykę południowo- oraz wschodniosłowiańską, włączając w to tradycję cyrylometodejską wraz z jej aktualizacjami we współczesności. Swoje badania prof. Kuczyńska prowadzi w trybie indywidualnym, a także w zespołach badawczych (w tym międzynarodowych) w ramach grantów i projektów krajowych i europejskich. Wyniki studiów ogłaszane są podczas międzynarodowych konferencji w Polsce i za granicą, a także w formie pisemnej.

Pierwszy etap jej pracy badawczej związany jest z pionierskimi w Polsce studiami nad cerkiewnosłowiańską hymnograficzną tradycją rękopiśmienną (poezją

liturgiczną) Bałkanów – i częściowo Rusi – w zbiorach manuskryptów znajdujących się w bibliotekach Polski. Badania te mają charakter archeograficzny, tekstologiczny i literaturoznawczy. Prowadzone studia dążyły do ustalenia zasobu hymnograficznej literatury bałkańskiej w polskich manuskryptach cyrylickich, ich struktur tekstowych oraz zasadniczej wartości literackiej (częściowo podstaw poetyki). Studia, oprócz realizacji zasadniczych tez badawczych wynikających z problemów tekstologii, pozwoliły na uściślenie typu kontaktów kulturowych między I Rzeczpospolitą a Bałkanami oraz postawienie akcentu na twórczym podejściu odbiorców z terenów państwa polsko-litewskiego do materiałów zapożyczonych od południowych Słowian. Jednym z ważniejszych celów prac było przygotowanie gruntu pod dalsze pogłębione badania aspektu historyczno- i teoretycznoliterackiego utworów. Zebrane w książce *Południowosłowiańska poezja liturgiczna w zbiorach bibliotek polskich* (Szczecin 2003) wyniki tych badań w pełni wpisały się w światowe, a szczególnie bułgarystyczne, studia nad hymnograficzną spuścizną literacką Bałkanów okresu średniowiecza (IX–XVIII w.).

Na drugim etapie pracy Jubilatka poszerzyła swoje zainteresowania o obszar wschodniej Słowiańszczyzny. W centrum uwagi stanęło autorskie kaznodziejstwo (po cerkiewnosłowiańsku i po rusku - tzw. „prostą mową”) dwóch najwybitniejszych homiletów epoki: Cyryła Trankwilliona Stawrowieckiego i Joanicjusza Galatowskiego, wpisane w proces duchowego oraz intelektualnego odrodzenia Kościoła prawosławnego metropolii kijowskiej, jurysdykcyjnie podporządkowanej patriarchatowi w Konstantynopolu. Materiał literacki opracowywany był na szerszym tle kulturowo-religijnym ziem ruskich w granicach państwa polsko-litewskiego. Zagadnienia szczegółowe sprowadziły się do trzech węzłowych problemów – genologii (aspekt historyczno- i teoretycznoliteracki kazań), wartości oświatowej (oświecenielskiej) oraz polemicznej (antyprotestanckiej) badanego materiału. Końcowe ustalenia zawarte w książce *Ruska homiletyka XVII wieku. Ewolucja gatunkowa – specyfika funkcjonalna (Ewangelia pouczająca Cyryl Trankwilion Stawrowiecki, 1619; Klucz rozumienia Joannicjusz Galatowski, 1659)* (Szczecin 2004) znacząco wypełniły lukę w wiedzy na temat spuścizny kaznodziejstwa zachodnio- i południoworuskiego, przynależnego dziś do historii literatury ukraińskiej, zarówno w aspekcie literackim, jak i funkcjonalnym. Pozwoliły one m.in. całkowicie odwrócić spojrzenie na stosunek prawosławnej Rusi do protestantyzmu i rzekomo proprotestanckie sympatie prawosławnych. Książka nabrała podręcznikowego w dużym stopniu charakteru i jest wykorzystywana w procesie dydaktycznym na studiach ukrainistycznych, a także w ogólnych badaniach tradycji literackich kaznodziejstwa epoki przejściowej między średniowieczem a nowożytnością.

Po habilitacji prof. Marzanna Kuczyńska nadal bada problemy dziedzictwa rękopiśmiennego Słowian południowych i wschodnich w polskich zbiorach bibliotecznych, kwestie poezji liturgicznej (hymnografii) Słowiańszczyzny greckiego kręgu kulturowego w rękopisach i starych drukach, zagadnienia słowiańskiej literatury parenetycznej (kazań). Dodatkowo otworzyła się na obszar moskiewski, badając obecność świętych z terenów państwa polsko-litewskiego w rosyjskiej hagiologii. Przeprowadzone studia rzuciły nowe światło na wielowymiarowy, a ciągle mało poznany problem kontaktów kijowsko-moskiewskich XVIII wieku, na gruncie nie tylko cerkiewnym, lecz również państwowym i pogłębiły wiedzę o wybiórczym i unifikacyjnym traktowaniu przez Moskwę tradycji kulturowo-religijnej prawosławia kijowskiego (*Z Zachodu na Wschód. Obywatele Rzeczypospolitej na ołtarzach Cerkwi rosyjskiej*, Kraków 2011).

Marzanna Kuczyńska jest redaktorem lub współredaktorem kilkunastu tomów wieloautorskich (Krakowsko-Wileńskie Studia Sławistyczne, Црквене Студије). Wielkim sukcesem była edycja redagowanej przez nią pracy zbiorowej *Między Wschodem a Zachodem. Prawosławie i unia*, która ukazała się w prestiżowej serii *Kultura Pierwszej Rzeczypospolitej w dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości* (Warszawa 2017).

Jubilatka poświęca wiele wysiłku opracowywaniu i redagowaniu także naszych wydawnictw, zwłaszcza Latopisów Akademii Supraskiej i nowej Biblioteczki Akademii Supraskiej. Ma ogromne zasługi jako zastępca redaktora naczelnego ważnego czasopisma „Poznańskie Studia Sławistyczne”. Niektóre ze zredagowanych przez nią numerów uzyskały ważne wyróżnienia i nagrody (LAS X, PSS XV). Bierze udział w radach programowych organizowanych konferencji, aktywnie współpracuje z zagranicznymi (Włochy, Niemcy, Serbia, Ukraina, Słowacja) i krajowymi placówkami (Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, PAN, Akademia Supraska). Jest przewodniczącą Komisji Sławistycznej przy PAN, Oddział w Poznaniu, członkiem Komisji Bałkanistyki PAN Oddział w Poznaniu i Międzynarodowego Centrum Studiów Prawosławnych (Nisz, Serbia). Tłumaczy z języków słowiańskich, w tym z języka cerkiewnosłowiańskiego. Jest świetnym dydaktykiem i wychowawcą, niektóre kierowane przez nią prace dyplomowe, magisterskie oraz praca jej doktorantki – Dominiki Gapskiej zostały wysoko ocenione i nagrodzone. Marzanna Kuczyńska ma szereg nagród dziekańskich i rektorskich, Brązowy Krzyż Zasługi OOP, a w 2017 roku otrzymała Nagrodę im. Księcia Konstantyna Ostrogskiego.

Działalność naukowa, społeczna i dydaktyczna Profesor Kuczyńskiej zasługuje na wielkie uznanie. Akademia Supraska pragnie wyrazić Jej swą wdzięczność za długoletnią owocną współpracę, życząc wszystkiego najlepszego. Многая лета!

Bibliografia

Monografie naukowe

- Z Zachodu na Wschód. Obywatele Rzeczypospolitej na ołtarzach Cerkwi rosyjskiej*, Kraków 2011, 297 s.
- Homiletyka ruska XVII wieku. Ewolucja gatunku – Specyfika funkcjonalna*, Szczecin 2004, 320 s.
- Południowosłowiańska poezja liturgiczna w zbiorach bibliotek polskich*, Szczecin 2003, 211 s.

Słownik

- Polsko-czesko-rosyjsko-ukraiński słownik pojęć literackich*, Szczecin 2010, 280 s., współautorki: K. Koczur-Lejk, A. Horniatko-Szumilowicz, B. Rodziewicz.

Artykuły

1988

1. *Oficja ku czci św.św. Borysa i Gleba w rękopisach cerkiewnosłowiańskich przechowywanych w bibliotekach polskich*, w: *Literatura rosyjska i jej związki międzynarodowe*. Tezy referatów, red. J. Wróblewski, Szczecin 1988, s. 18–19.

1989

2. *Słowiańska poezja liturgiczna IX i X w.* „*Rossica Stetinensia*” 1989/1, s. 35–44.
3. *Химнографски произведения за св. Методи като исторически извор*, w: *II международен конгрес по българистика. Доклади. Млади българисти, колоквиум*, т. 23, София 1989, s. 274–277. Przedruk w języku polskim: *Utwory hymnograficzne ku czci św. Metodego jako źródło historyczne*. „*Slavica Stetinensia*” 1997/6, s. 131–135.

1992

4. *U źródeł hymnografii grekokatolickiej*. „*Slavica Stetinensia*”, Szczecin 1992/1, s. 5–23.
5. *Grzegorza Cambłaka „Nabożeństwo ku czci św. Jana Nowego Suczawskiego, 2VI”*, w: *Literatura i język rosyjski w świecie*, Materiały z III Konferencji MAPRJaŁ, red. E. Kucharska, Szczecin 1993, s. 27–36.

1994

6. *Polska kopia służby ku czci św. Cyryla-Filozofa*. „*Slavica Stetinensia*” 1994/3, s. 65–82.

7. *Obraz św. Paraskiewy-Petki Tyrnowskiej w hymnografii słowiańskiej*. Materiały Międzynarodowej konferencji naukowej „Stosunki polsko-wschodniosłowiańskie”. Rzeszów 25–27 V 1994, red. K. Prus, s. 141–144.

1997

8. *Postyllografia cerkiewnosłowiańska – zarys problematyki, stan badań*. Materiały międzynarodowej konferencji naukowej *Słowo.Tekst.Czas*. red. M. Aleksiejenko, Szczecin 1997, s. 48–52.

1996

9. *Z problemów homiletyki cerkiewnosłowiańskiej*. II Jornadas Andaluzas de Eslavística, Granada 1998, s. 236–239. (Tezy artykułu: II Jornadas Andaluzas de Eslavística, Resúmenes de ponencias y comunicaciones. Granada 1996, s. 56).

1998

10. *Reformacja a kultura ruska XVI i XVII w.* Materiały konferencji slawistycznej, red. W. Motorny. Lwów 1998, t. II, s. 365–370. W zmienionej wersji: Иноверцы и восточнославянская культура XVI/XVII веков в Речи Посполитой, Вісник Львівського Університету. Серія філологічна, вип. 28, Львів 2000, s. 222–226.
11. *Hymnograficzny obraz Jana Suczawskiego*, w: *Literatura a liturgia* red. J. Okoń, Łódź 1998, s. 119–123.

1999

12. *Zabłudowska „Ewangelia pouczająca” wobec tradycji rękopiśmiennej*, „Słowo. Tekst.Czas” III, red. M. Aleksiejenko, Szczecin 1999, s. 109–113.

2000

13. *Полски преписи от службите на св. Петка Търновска*, „Acta Palaeoslavica” 1, Sofia 2000, s. 133–147.
14. *Polemika antyprotestancka Cyryla Trankwiliona Stawrowieckiego (zarys problemu)*, „Słowo.Tekst.Czas” V, red. M. Aleksiejenko, Szczecin 2000, s. 325–334.

2001

15. *Metropolita Piotr Mohyla – reformator religijny i duszpasterz*. „Slavica Stetinensia”, red. K. Iwan, 2001/11, s. 71–83.

16. *Starosłowiański Kanon na wprowadzenie Matki Bożej do świątyni*. VIII Kolo-kwium Sławistyczne Polsko-Bułgarskie. Collectanea Polono-Bulgarica, t. I, red. M. Walczak-Mikołajczakowa, Gniezno 2001, s. 47–56.

2002

17. *Przepowiadanie Słowa Bożego. Ze studiów nad homiletyką prawosławną w Rzeczypospolitej*. Materiały konferencji, red. B. Zieliński, Poznań 2002, s. 93–99.
18. *Specyfika gatunkowa homiletyki Joannicjusza Galatowskiego*, w: *Tradycja i nowatorstwo w literaturach słowiańskich* red. E. Kucharska i I. Kowalska-Paszt, Szczecin 2002, s. 5–13.
19. *Jej imię znaczy życie...* Współautor M. Aleksiejenko, „Słowo.Tekst.Czas” VI, red. M. Aleksiejenko, W. Mokijenko, H. Walter, Szczecin 2002, s. 133–146.
20. *Cerkiew a zmiany w kulturze religijnej XVI/XVII wieku* (na materiale *Ewangeliarza rachmanowskiego*), w: *Ukrainische Kultur im europäischen Kontext*, red. R. Göbner, A. Kratochvil, Greifswald 2002, s. 128–133.
21. *Zamknij usta heretyku niewierny!* (Kontrowersje religijne w *Kluczu rozumienia Joannicjusza Galatowskiego*), w: *Слово.Фраза.Текст*. К 60-летию проф. М.А. Алексеенко, ред. В. Мокиенко, Москва 2002, s. 540–551.

2003

22. *„Klucz rozumienia Joannicjusza Galatowskiego wobec tradycji barokowej*, w: *Tradycja łacińska i bizantyjska wobec idei jedności europejskiej*, red. A.W. Mikołajczak, M. Walczak-Mikołajczak, Gniezno 2003, s. 145–160 (Tezy artykułu w: *Tradycja łacińska i bizantyjska wobec idei jedności europejskiej*, red. A.W. Mikołajczak, M. Walczak-Mikołajczak, Gniezno 2002, s. 29–30).

2004

23. *Kobieta w myśli teologicznej Cyryla Stawrowieckiego ruskiego homilety XVII wieku*, w: „Słowo. Tekst. Czas” VII: *Nowe środki nominacji językowej w nowej Europie*, red. M. Aleksiejenko, M. Kuczyńska, Szczecin 2004, s. 315–326.
24. *Kazania ku czci Podwyższenia Krzyża Galatowskiego w kontekście polemicznym i w kształtowaniu chrześcijańskiej pobożności*, w: *Kulturowe konteksty integracji europejskiej*, red. M. Walczak-Mikołajczak, Gniezno 2004, s. 43–51.
25. *Wizerunek króla i wizja władzy w homiletyce Joannicjusza Galatowskiego*, w: *„Pokazanie Cerkwie prawdziwej...” Studia nad dziejami i kulturą Kościoła Prawosławnego w Rzeczypospolitej*, red. P. Chomik, Białystok 2004, s. 73–84.

26. *Drukarnia rachmanowska*, w: *Prawosławne oficyny wydawnicze w Rzeczypospolitej*, red. A. Mironowicz, U. Pawluczuk, P. Chomik, Białystok 2004, s. 127–144.
27. *Powołanie kobiety w homiletyce Joannicjusza Galatowskiego (XVII w.)*, w: *Грани слова*. Księga jubileuszowa ku czci W. Mokiejki, red. M. Aleksiejenko, H. Walter, Moskwa 2005, s. 531–539.

2005

28. *Dualizm interpretacji kobiety w homiletyce prawosławnej XVII wieku*, w: *Człowiek we frazeologii i leksyce języków słowiańskich*, red. M. Aleksiejenko, M. Hordy, Szczecin 2005, s. 396–404.
29. *Cyryl Stawrowiecki w walce o edukację religijną*, „*Annales Neophilologiarum*” 1, red. I. Kowalska-Paszt, Szczecin 2005, s. 45–54.
30. *Życiowe powołania kobiety w homiletyce XVII wieku*, w: *Nowe środki nominacji językowej w nowej Europie*, red. M. Aleksiejenko, M. Kuczyńska, Szczecin 2005.
31. „*Postylla*” Mikołaja Reja a homiletyka ruska, Mikołaj Rej – w pięćsetlecie urodzin, cz. II, red. J. Okoń i in., Łódź 2005, s. 135–150.

2006

32. „*Pszenica i kąkol*” albo o karze dla „heretyków”, w: *Слова в словаре и дискурсе*, red. A. Aleksiejenko, W. Mokijenko i in., Moskwa 2006, s. 716–723.
33. *Intertekstualność w kaznodziejstwie ruskim XVI/XVII wieku. Wybrane aspekty*, w: *Intertekstualność w literaturach i kulturach słowiańskich*, red. I. Kowalska-Paszt, M. Kuczyńska, A. Horniatko-Szumiałowicz, A. Wątorski, Szczecin 2006, s. 60–70.

2007

34. *Święty Innocenty Irkucki w literaturze liturgicznej. Zarys problemu*, w: *Nomen est omen. Zeichen und An-Zeichen In der slawischen Sprachen*, hrsg. H. Walter, Greifswald 2007, s. 144–148.
35. *Arsenij Rostowski (Maciejewicz) – obraz świętości*, w: *Język.Człowiek.Dyskurs*, red. M. Hordy, H. Walter, W. Mokijenko, Szczecin 2007, s. 480–492.
36. *Obywatele Rzeczypospolitej w panteonie świętych Cerkwi rosyjskiej*, w: *Problemy religijne Europy nowożytnej i współczesnej*, red. J. Drabina (ZN UJ XC-CXC VII, „*Studia Religiosa*” 40), 2007, s. 49–62.
37. *Motywy i funkcje apokryfów quasi-kanonicznych*, „*Fundamenta Europae*”, Fasciculus VI/VII, red. G. Minczew, Gniezno 2007, s. 77–85.

2008

38. *Teologia moralna – zakres tematyczny i formy istnienia w postyllografii ruskiej (na materiale Ewangelii Pouczającej Cyryla Stawrowieckiego)*, w: *Ethics of the Church Fathers in Kyivan Theological Thought During the Period of The Reformation (XVI – XVII cent.)*, red. L. Dowha, Kijów 2008, s. 38–47.
39. *Wizerunek św. Jana Tobolskiego (Maksymowicza) w akatyście Sergiusza Matwiejewa*, w: *Człowiek w przestrzeni słownika i tekstu*, red. M. Aleksiejenko, M. Hordy, Szczecin 2008, s. 366–376.
40. *Odpyływ prawosławnych elit z Rzeczypospolitej do Rosji w 2 poł. XVII i na początku XVIII stulecia*, w: *350-lecie Umowy Hadziackiej*, red. T. Chynczewska-Hennel, P. Kroll, T. Nagielski, Warszawa 2008, s. 559–583.

2009

41. „*Aby nikt z prawosławnych i pobożnych chrześcijan tych ksiąg w cerkwiach ani domach nie trzymał, nie czytał, nie kupował*” albo o poszukiwaniu kanonu, w: *Biblia Slavorum Apocryphorum. Novum Testamentum*, red. G. Minczew, M. Skowronek, I. Petrov, Łódź 2009, s. 25–42.
42. *Św. Dymitr Rostowski a tradycja monastycznej pobożności*, w: *Święta Góra Athos w kulturze Europy, Europa w kulturze Athosu*, praca zb., red. M. Kuczyńska, Gniezno 2009, s. 163–173.
43. *Teologia maryjna Joanicjusza Galatowskiego*, w: *Krakowsko-Wileńskie Studia slawistyczne, seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, red. M. Kuczyńska, W. Stępniań-Minczewska, J. Stradomski, t. 4, Kraków 2009, s. 189–206.
44. *Рукописные учительные евангелия в собраниях польских библиотек – структурная характеристика*, Sofia 2009, „*Старобългарска литература*” nr 41–42, s. 384–397.

2010

45. *Joanicjusz Galatowski – wybitna postać baroku*, w: *Prawosławni w dziejach Rzeczypospolitej, „Latopisy Akademii Supraskiej”*, t. 1, red. U. Pawluczuk, Białystok 2010, s. 103–115.
46. *Święci jako świadectwo prawdy. Polemiczny wymiar żywota św. Dymitra Rostowskiego*, w: *W poszukiwaniu prawdy. Chrześcijańska Europa między wiarą a polityką*, t. 2, red. A. Szyndler, Częstochowa 2010, s. 337–347.

2011

47. *Kult Paraskiewy-Petki Tyrnowskiej we współczesnej Polsce*, w: *Kościół prawosławny na Bałkanach i w Polsce – wzajemne relacje oraz wspólna tradycja*, „Latopisy Akademii Supraskiej”, t. 2, red. U. Pawluczuk, Białystok 2011, s. 173–186.

2012

48. *Św. Piotr Mohyla – ojciec duchowy „dziesięciu świętych Akademii Kijowsko-Mohylańskiej”*, w: *Z Kijowa do Rzymu. Z dziejów stosunków Rzeczypospolitej z Ukrainą i Stolicą Apostolską*, red. M. R. Drozdowski, W. Walczak, K. Wiszowata-Walczak, Białystok 2012, s. 325–338.
49. *Duchowo-ideowe wartości soboru halickich świętych*, w: „Słowo. Tekst. Czas” XI, *Frazeologia słowiańska w aspekcie onomazjologicznym, lingwokulturowym i frazeograficznym*, red. M. Hordy, W. Mokijenko, T. Szutkowski, H. Walter, Szczecin–Greifswald 2012, s. 878–893.
50. *Wpływ idei renesansu na ruską homiletykę początku XVII stulecia*: w: *Bizancjum a renesansy. Dialog kultur, dziedzictwo antyku – tradycja i współczesność*, red. M. Janocha, A. Sulikowska, I. Tatarowa i in., Warszawa 2012, s. 319–332.
51. „*Herezja werbalna*” – *wokół sporów o prawdę języka objawienia*, w: *Język naszej modlitwy*, „Latopisy Akademii Supraskiej”, t. 3, red. U. Pawluczuk, Białystok 2012, s. 111–124.

2013

52. *Święta „skandalistka” – Ksenia Petersburska*, w: *Skandal w kulturze europejskiej i amerykańskiej*, red. B. Płonka-Syroka, M. Dąbrowska, J. Nadolna, M. Ski-bińska, Warszawa 2013, s. 171–178. Współautor: Dominika Gapska.
53. *Od Rzymu do Pekinu – Sawa Władysławie Raguziński w służbie dyplomatycznej Rosji* – księga jubileuszowa dedykowana prof. Bogdanowi Walczakowi, red. J. Migdał, t. III, Poznań 2013, s. 154–161.
54. *Idea cyrylometodejska w prawosławnej części XX-wiecznej Europy*, w: *Święci Konstantyn-Cyryl i Metody – patroni Zachodu i Wschodu*, opr. Zespół, seria: Biblioteka Duchowości Europejskiej 5, t. II, Kraków 2013, s. 280–291.
55. *Христианский идеал императора Константина в программе обновления православной Церкви в польско-литовском государстве*, w: *Sveti car Konstantin i hrišćanstvo I*, red. D. Bojović, t. 1, Nisz 2013, s. 523–534.
56. *Kod biblijny w symbolicznym ujmowaniu przestrzeni pamięci (na materiale południowo- i wschodniosłowiańskiej literatury obrzędowej)*, w: *Przestrzenne kody tekstów i narracyjne kody przestrzeni*, red. B. Zieliński, Poznań 2013, s. 163–

- 192, <http://slavic-complit.home.amu.edu.pl/wp-content/uploads/2014/07/Przestrzenne_kody_tekst%C3%B3w_i_narracyjne_kody_przestrzeni.pdf>.
57. *Czasy ostatnie w ruskim nauczaniu homiletycznym początku XVII wieku*, w: *Czas Apokalipsy. Wizje dni ostatecznych w kulturze europejskiej od starożytności do wieku XVII*, red. K. Zalewska-Lorkiewicz, Warszawa 2013, s. 145–165.
58. *Idea cyrylometodejska w kształtowaniu tożsamości regionu Rusi Karpackiej*, w: *Cyrylometodejski komponent kultury chrześcijańskiej Słowian w regionie karpackim. Historia, tradycje, odwołania*, red. M. Kuczyńska, J. Stradomski, KWSS 8, Kraków 2013, s. 221–236.
59. *Odbiorca wpisany w ruskie kaznodziejstwo renesansu (XVI/XVII w.) jako człowiek pogranicza kulturowo-religijnego*, w: *Pogranicze, Kresy, Wschód a idee Europy*, Seria II: *Wiktor Choriew in memoriam*, układ i wstęp J. Ławski, red. A. Janicka, G. Kowalski, Ł. Zabielski, *Colloquia Orientalia Bialostocensia* IV, Białystok 2013, s. 141–150.
60. *Kalendarzowa struktura homiliarzy ewangelicznych*, w: *Kalendarz w życiu Cerkwi i wspólnoty*, „Latopisy Akademii Supraskiej”, t. 4, red. M. Kuczyńska i U. Pawluczuk Białystok 2013, s. 135–146.

2014

61. *Szewczenko jako wzór Ukrainca w świetle prac metropolity Hilariona (Iwana Ohijenki)*, w: „Słowo. Tekst. Czas” XII: W 200. rocznicę urodzin Tarasa Szewczenki, t. 1: *Frazeologia w idiolekcie i systemach języków słowiańskich*, red. M. Aleksiejenko, H. Biłowus, M. Hordy i in. Szczecin–Greifswald 2014, s. 70–79.

2015

62. *Сакрализиация болгарской земли по текстам балканской агиографии*, „Palaeobulgarica”, t. XXXIX (201), nr 3, s. 29–38.

2016

63. *Протестанты в царской России и их правовой статус*, „Poznańskie Studia Sławistyczne” 2016/10: *Relacja państwo – Kościół w historii i kulturze*, s. 163–179.

2017

64. *Cyryl Trankwilion Stawrowiecki w dialogu z Europą*, w: Кирило Транквіліон Ставровецький – Проповідник Слова Божого, red. D. Syrojid, I. Skoczylas, Lwów 2017.

65. *Konflikt i wojna jako „bicz Boży” w literaturze bułgarskiego średniowiecza*, „Slavia Meridionalis”, 2017, t. 17, s. 125–145, <https://doi.org/10.11649/sm1369>.
66. *Cyryla Stawrowieckiego odczytania twórczości Piotra Skargi — na przykładzie Żywota św. Stefana i kazania Na poświęcenie świątyni*, „Studia Ukrainica Ponnaniensia”, 2017, t. V, s. 317–330, pressto.amu.edu.pl/index.php/sup/article/view/7387/7417.
67. *Homiletyka cerkiewna Pierwszej Rzeczypospolitej na pograniczu kultur (do połowy XVII wieku)*, w: *Między Wschodem a Zachodem. Prawosławie i unia* ((seria *Kultura Pierwszej Rzeczypospolitej w dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości*, t. XI), red. M. Kuczyńska, s. 196–237, Wydawnictwa UW, Warszawa 2017).

2018

68. *Гомилетика Иоанна Златоуста в творчестве Григория Цамблака: тематические и формальные влияния на примере Слова о божественных тайнах*, „Europa Orientalis”, tom XXXVI (201), ss. 87–98, [www.europa-orientalis.it/uploads/files/2017/9._kuczynska_\(167-179\).pdf](http://www.europa-orientalis.it/uploads/files/2017/9._kuczynska_(167-179).pdf)
69. *Nieznana karta katolicko(jezuicko)-prawosławno-unickich kontaktów międzykonfesyjnych XVII wieku*, w: *Z Polskich Studiów Sławistycznych*, seria 13, t. 1, s. 123–131.
70. *Unicka przeróbka prawosławnego traktatu „Zwierciadło teologii”*, „Poznańskie Studia Sławistyczne” 2018/14, s. 75–90, DOI: 10.14746/pss.2018.14.7, Adres internetowy: <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/pss/article/view/14624/14294>, 2018.
71. *Kapłan uczony i światły w programie reform Piotra I*, „Poznańskie Studia Sławistyczne” 2018/15, s. 149–171, DOI: 10.14746/pss2018.15.9, <https://pressto.amu.edu.pl/index.php/pss/article/view/18660/18597>.

2020

72. *Cyrylickie Ewangelie XVI i XVII wieku ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej. Uwagi wstępne*, „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej” 2020/37, s. 39–62; współautor: Maya Ivanova.

2021

73. *Kazania Hipacego Pocieja w przekładzie Leona Kiszki*, w: *Dziedzictwo Synodu Zamojskiego 1720–2020. Wyzwania i perspektywy*, red. P. Nowakowski, Kraków: Avalon, 2021, s. 65–78 (20 pkt.)

2022

74. *Bóg – człowiek – (nie)szczęście w ujęciu Stefana Jaworskiego*, „Perspektywy Kultury” 38/3 (2022), s. 151–174.
75. *Polemika Hypatia Pocieja v kázňovej zbierke z roku 1714*, „Slovenská Literatúra“, vol. 69, 2022, nr 6, str. 595–604; DOI: <https://doi.org/10.31577/slovlit.2022.69.6.5>

Redakcja naukowa monografii zbiorowych

2009

1. *Athos w kulturze Europy, Europa w kulturze Athosu*, Gniezno 2009, 332 s.

2015

2. *Cerkiew w drodze*, „Latomisy Akademii Supraskiej” 6, Białystok 2015, 176 s.

2016

3. *Dawna cyrylicka księga drukowana: twórcy i czytelnicy*, „Latomisy Akademii Supraskiej” 7, Białystok 2016, 272 s.

2017

4. *Cerkiew a asymilacja – swój i obcy*, „Latomisy Akademii Supraskiej” 8, Białystok 2017, 276 s.
5. *Między Wschodem a Zachodem. Prawosławie i unia*, (seria *Kultura Pierwszej Rzeczypospolitej w dialogu z Europą. Hermeneutyka wartości*, t. XI), Warszawa 2017, 390 s.

2019

6. *Вънецъ хваленїа*. Studia. „Latomisy Akademii Supraskiej” 10, Białystok 2019, 301 s.

Redakcja naukowa monografii zbiorowych we współredakcji

2004

1. *Tradycja i nowatorstwo w kulturach i literaturach słowiańskich*. Monografia. Współredakcja: I. Kowalska-Paszt, J. Czaplińska, A. Horniatko-Szumiłowicz. Szczecin 2004, 394 s.

2. „Słowo. Tekst. Czas” VII: *Nowe środki nominacji językowej w nowej Europie*. Materiały pokonferencyjne. Współredakcja: M. Aleksiejenko. Szczecin 2004, 430 s.

2005

3. *Intertekstualność w literaturach i kulturach słowiańskich*, współredakcja: I. Kowalska-Paszt, J. Czaplńska, A. Wątorski, Szczecin 2005, 300 s.

2009

4. *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 4, Kraków 2009, współredakcja: J. Stradomski, W. Stępiak-Minczewska, 280 s.

2011

5. *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 6: *Piśmiennictwo cerkiewnosłowiańskie i sztuka cerkiewna w kulturze Wielkiego Księstwa Litewskiego i Korony Polskiej*, Kraków 2011, współredakcja: J. Stradomski, W. Stępiak-Minczewska, 332 s.

2013

6. *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 8: *Cyrylometodejski komponent kultury chrześcijańskiej Słowian w regionie karpackim. Historia, tradycje, odwołania*, Kraków 2013, współredakcja: J. Stradomski, 424 s.
7. *Kalendarz w życiu Cerkwi i wspólnoty*, „Latopisy Akademii Suprańskiej” 4, Białystok 2013, współredakcja: U. Pawluczuk, 206 s.

2014

8. *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 9: *Słowiańska mozaika kultur wobec historii (nie)tolerancji i wsi religijnych* Kraków 2014, współredakcja: D. Gil, 282 s.

2015

9. *Synody Cerkwi prawosławnej w I Rzeczypospolitej*, „Latopisy Akademii Suprańskiej” 5, Białystok 2015, współredakcja: U. Pawluczuk, 255 s.
10. *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 11: *Konflikty zbrojne i ideologiczne w dawnym piśmiennictwie*

twie Słowian oraz ich echa w nowszej kulturze, Kraków 2015, współredakcja: J. Stradomski, 353 s.

2017

11. *Krakowsko-Wileńskie Studia Sławistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 12: *Ośrodki kultury dawnej Słowiańszczyzny i ich znaczenie dziejowe*, Kraków 2017, współredakcja: J. Stradomski, 276 s.

2018

12. *Rola laikatu w życiu Cerkwi*, „*Latopisy Akademii Supraskiej*” 9, Białystok 2017, 231 s., współredakcja: A.Z. Nowak.

2019

13. *Krakowsko-Wileńskie Studia Sławistyczne. Seria poświęcona starożytnościom słowiańskim*, t. 16: *Słowiańszczyzna wielowyznaniowa w dawnych wiekach - symbiozy, migracje, ekskluzje religijne. Słowianie w monarchii Habsburgów. Literatura, język, kultura*, Kraków: Księgarnia Akademicka, 2019, współredakcja: J. Stradomski, 185 s.

2020

14. *Dzieci w kulturze duchowej prawosławia*, „*Latopisy Akademii Supraskiej*” 11, Białystok–Kraków 2020, współredakcja: A.Z. Nowak, 322 s.

2021

15. *Obraz – słowo – litera*, „*Latopisy Akademii Supraskiej*” 12, Białystok–Kraków 2020, współredakcja: A.Z. Nowak, 415 s.